

Magdalena Gumkowska

"Památky a Příroda", r. 20 (1989) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 44/1 (172), 54-56

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

The Conservation of Tapestry's and Embroideries. The Getty Conservation Institute, printed in Japan 1989, s. 117

W 1989 r. ukazała się książka pt. *The Conservation of Tapestry's and Embroideries*. Zawiera ona materiały z sympozjum zorganizowanego w Brukseli w dniach 21-24 sierpnia 1987 r. przez Institut Royal du Patrimoine Artistique w Brukseli. W sympozjum tym wzięło udział 27 uczestników — kuratorów muzealnych i konserwatorów tkanin z Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych.

Celem sympozjum było podsumowanie stanu wiedzy na temat konserwacji tkanin, prezentacja osiągnięć i stosowanych metod, jak również zasygnalizowanie problemów, którym specjaliści nie poświęcili jeszcze wystarczającej uwagi. W czasie dyskusji dominowały dwa tematy. Jeden to problem czyszczenia tkanin zabytkowych. Większość uczestników uzasadniała zalety czyszczenia tkanin na mokro i wady czyszczenia na sucho. Drugi temat to problemy związane z przechowywaniem i ekspozycją tkanin, ich wzmacnianiem, podszycaniem i powstrzymywaniem procesu starzenia się włókien przez eliminowanie czynników mających wpływ na destrukcję tkanin.

Książka zawiera 15 artykułów. Prezentowane są w nich różne metody stosowane w konserwacji zachodnioeuropejskich tkanin pochodzących od XII do XVIII w.

Pierwsze 4 artykuły to bardzo krótkie omówienia technik i metod konserwacji obiektów haftowanych:

- 1) antependium z 1518 r. i antependium datowanego na 1528 r. (Belgia),
- 2) średniowiecznego, haftowanego antependium z Tuluzy (Szwajcaria),
- 3) kompletu parametrów liturgicznych z II ćwierci XV w. (Austria),
- 4) 3 jedwabnych i haftowanych tkanin ściennych z lat 1740-1750 (Włochy).

Każdy artykuł zawiera opisy obiektów, materiałów i techniki wykonania, stanu zachowania i krótkie opisy przebiegu prac konserwatorskich. Przy konserwacji wszystkich wymienionych wyżej obiektów zastosowano tradycyjne metody wzmacniania tkanin jedwabnych i zabezpieczania haftów.

Piąty artykuł jest opisem bardzo skomplikowanych prac wykonanych w Muzeum Historii Tkanin w Lyonie mających na celu rekonstrukcję XVII-wiecznego ubioru męskiego. Podstawą do rekonstrukcji były fragmenty tego ubioru użyte wtórnie do wykonania ornatu. Taki sposób postępowania jest z pewnością kontrowersyjny i budzi wiele wątpliwości.

Kolejny artykuł to prezentacja bardzo interesujących prac, przeprowadzonych również w Muzeum Historii Tkanin w Lyonie, przy rekonstrukcji liturgicznego sandału pochodzącego z XII w. Rekonstrukcję wykonano na podstawie trzech zachowanych fragmentów jedwabnej, haftowanej tkaniny. Szczególną uwagę zwrócono tu na stworzenie optymalnych warunków ochrony tego cennego obiektu.

Najbardziej obszerny jest artykuł Nobuko Koitani z Metropolitan Museum of Art z Nowego Jorku. Przedstawia on rezultaty doświadczeń Departamentu Konserwacji Tkanin istniejącego od 1973 r., w którym zatrudnionych jest 13 konserwatorów.

Pod opieką tego Departamentu znajduje się 300 tkanin, z których ok. 50 jest eksponowanych, reszta przechowywana jest w znakomicie wyposażonych magazynach.

Na szczególną uwagę zasługuje wzorcowo opracowany schemat karty inwentaryzacyjnej, którą ma każda tkanina. Schemat ten mógłby być wykorzystany w naszych placówkach muzealnych z wielką korzyścią dla przyszłych konserwatorów. Artykuł zawiera również bardzo szczegółowy opis sposobu prania, zasad i stosowania metod konserwacji, warunków i sposobu przechowywania i ekspozycji tkanin.

Pozostałe artykuły prezentują sposoby konserwacji tapiserii w Pracowniach Konserwacji Tkanin w Londynie, Monachium, Florencji, Nowym Jorku i Brukseli.

Podstawowe metody konserwacji stosowane we wszystkich tych pracowniach są w zasadzie takie same i pokrywają się z metodami stosowanymi również w Polsce. Konserwacja tapiserii jest bowiem taką dziedziną, w której nie ma możliwości zastosowania żadnych innowacji ani nowoczesnej technologii. Tkaniny tego typu mogą być zabezpieczone jedynie tradycyjnymi i sprawdzonymi sposobami.

Śród tych artykułów na szczególną uwagę zasługuje opracowanie Loretty Dolcini dotyczące konserwacji tapiserii z Palazzo Vecchio we Florencji pochodzących z I połowy XVI w. Omawia ona bowiem bardzo dokładnie (łącznie z podaniem godzin) przebieg procesu prania tkanin, jak również wszystkie problemy związane z praniem tego typu tkanin.

Helena Hryszko

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH

„Pamiętky-Prłroda”. Wyd. Štátny ústav pamiatkovej starostlivoŝti w Bratislawie i Ústredie štátnej ochrany prírody w Liptovskom Mikuláši w wydawnictwie „Obzor” Bratisława. Ukazuje się sześć razy w roku.

Rocznik XX (1989)

Zeszyt 1, stron 48, ilustracje

INFORMACJE

kf. *Stanislav Nitry — 50-ročný* (Stanislav Nitry jubileusz pięćdziesięciolecia urodzin), s. 2, 1 ilustr. Krótka notka z okazji jubileuszu.

P. G u l d a n, *Ing. Jozef Štipkala päťdesiatročný* (inż. Jozef Sztipkala — pięćdziesięciolecie), s. 2, 1 ilustr. Krótka notka z okazji jubileuszu.

L. Č i k o v s k y, *Za docentom Ing. Jankom Sedlárom Csc.* (O docencie dr. Janie Sedlarzu — wspomnienie pośmiertne), s. 2, 1 ilustr. Wspomnienie pośmiertne.

ARTYKUŁY

K. N a g y, *Skvalithujeme služby cestovného ruchu* (Ulepszamy służby zajmujące się ruchem turystycznym), s. 3, 1 ilustr. Autor zwraca uwagę na znaczenie turystyki w kształtowaniu krajobrazu kulturowego.

L. H u s o v s k á, *Využitie kultúrnych pamiatok na ubytovacie zariadenia cestovného ruchu* (Wykorzystanie zabytków na hotele i pensjonaty dla turystów), ss. 4-5, 1 ilustr. streszcz. w j.

angielskim. Możliwości wykorzystania obiektów zabytkowych — kasztele, zamki, pałace — dla celów turystycznych. Prezentacja nowych funkcji na tle porównawczym, europejskim.

J. N e t k o v á, *Památkový fond a cestovní ruch na území ČSR.* (Obiekty zabytkowe a ruch turystyczny na terenie Czeskiej Republiki Socjalistycznej), ss. 6-9, 6 ilustr., streszcz. w j. angielskim. Wzmnożony ruch turystyczny i jego skutki dla obiektów zabytkowych. Konieczność przygotowania zaplecza fachowego i bazy socjalnej. Ciekawe przykłady z terenu Czech.

M. S č e p k o v á, *Obnova hotela Metropol v Banskéj Štiavnici* (Przebudowa hotelu Metropol w Bańskiej Szczawnicy), ss. 10-12, 6 ilustr. streszcz. w j. angielskim. Problemy adaptacji dawnego hotelu „Hostinec u hrozna”. Szczegółowe omówienie zmian i wyznaczenie nowych funkcji.

M. U š a k o v á, J. L a l k o v á, *Podbiel — pamiatková rezervácia ľudovej architektúry* (Podbiel — rezerwat architektury ludowej), ss. 12-14, 5 ilustr. streszcz. w j. angielskim. Problemy zachowania drewnianej architektury ludowej i zagadnienia ruralistyczne.

I. P u š k á r, *Kto bude d'alsí?* (Kto będzie następny?), ss. 15-16, 4 ilustr. streszcz. w j. angielskim. Prace konserwatorskie w małym miasteczku Spiska Kapitula.

Anketa: Kultúrne pamiatky a cestovní ruch (Ankieta: Zabytki kultury a ruch turystyczny), ss. 17-20, 7 ilustr., streszcz. w j. angielskim. Wypowiedzi przedstawicieli Czedoku, Tatraturu, Slovoturistu i Autoturistu. Materiał zebrali i opracowali V. Fifik oraz S. Szlachta.

A. F i a l a, *Klenoty dávnej minulosti* (Klejnoty dawnej przeszłości), ss. 21, 1 ilustr. Otwarcie skarbca na Bratislavském Zámku. Omówienie ekspozycji.

V. S. S i m ě i ě, *Turistický ruch, historické pamiatky a komplex v Juhoslávii* (Ruch turystyczny, zabytki historyczne i ich komplekxy na terenie Jugosławii), ss. 22-23, 2 ilustr. Artykuł przedstawia zabytki wybrzeża Adriatyku i ich udział w ruchu turystycznym.

J. O s v a l d, *Pamiatky Alžírsko* (Zabytki Algierii), s. 24, 1 ilustr. Autor przedstawia wybrane zabytkowe obiekty w Algierii m.in. ruiny rzymskie w Tizgirie.

Zeszyt 2, stron 48, ilustracje

ARTYKUŁY

A. R u t t k a y, D. Č a p l o v i ě, *Archeologický výskum a ochrana pamiatok* (Badania archeologiczne i ochrona zabytków), ss. 3-5, 4 ilustr. *Problemy rekonstrukcji obiektów zabytkowych in situ*, a także kwestie konserwacji obiektów zabytkowych z wykopalisk. Prace Akademii Nauk na Słowacji.

S. T ó t h o v á, *Problémy ochrany a prezentácie archeologických nálezov v SSR* (Problemy ochrony i prezentacji znalezisk archeologicznych z terenów Słowackiej Republiki Socjalistycznej), ss. 6-7, 1 ilustr. Prezentacja najważniejszych dokonanych pozwalających na udostępnienie szerszemu ogółowi zabytków archeologicznych. Kolizje pomiędzy interesami badaczy-dokumentalistów i konserwatorów.

V. H a n u l i a k, *Archeologické pamiatky v Stredoslovenskom kraji* (Zabytki archeologiczne w woj. środkowosłowackim), ss. 8-1, 6 ilustr. Omówienie poszczególnych zabytków ze 114 stanowisk odsłoniętych w latach 1968-1984 na terenie tego województwa. Przykłady takie jak Liptowski zamek, Liptowska Mara.

D. Č a p l o v i ě, M. S l i v k a, *Archeologické pamiatky vo Východoslovenskom kraji* (Zabytki archeologiczne w województwie wschodniosłowackim), ss. 11-13, 5 ilustr. Omówienie obiektów archeologicznych na terenie woj. wschodniosłowackiego, takich jak zamek Szarisz, zamek Paricz, średniowieczna osada Szoldow. Ciekawe przykłady stanowisk i ich zabezpieczenia w terenie.

Z. R a j t á r o v á, *Halštatské hradisko v Smoleniciach*, (Halstaćkie grodzisko w Smolenicach), ss. 14-15, 5 ilustr. Szczegółowe omówienie zrekonstruowanego miejsca kultu na terenie Smolenic.

V. F u r m a n e k, *Archeologické pamiatky v Kyjaticiach a Pincinej*, (Zabytki archeologiczne w Kijaticach i Pincinej), ss. 16-17, 3 ilustr. Prace wykopaliskowe prowadzone w Kijaticach — rekonstrukcja grobu i przy średniowiecznym kościele w Pincinej.

V. P l a c h á, J. H l a v i c o v á, *Využitie archeologických pamiatok na Devine* (Wykorzystanie zabytków archeologicznych Dewina), ss. 18-19, 4 ilustr. Omówienie problemów wykorzystania zabytku kultury narodowej — zamku w Dewinie. Kolejne działania konserwatorskie na przestrzeni lat.

A. R u t t k a y, M. R u t t k a y, *Archeologický výskum kaštieľa v Partizánskom-Simonovanoch* (Badania archeologiczne kasztelu w Partizánskom-Simonovanoch), ss. 20-21, 3 ilustr. Prace Akademii Nauk na terenie dawnego kasztelu prowadzone w latach 1985-1988. Opis poszczególnych stanowisk i wyniki badań.

M. S l i v k a, *Letanovce-Kláštorskó — ako ďalej?* (Letanovce-Klasztorisko i co dalej), ss. 22-24, 7 ilustr. Prace Akademii Nauk na terenie dawnego klasztoru. Perspektywy badań w świetle wykorzystania obiektu dla celów turystycznych. Obiekt z XIII/XIV w.

Zeszyt 3, stron 48, ilustracje

JUBILEUSZE

J. L i p t a y, *Otvára brány poznania* (Otwiera bramy poznania), s. 2, 1 ilustr. Nota z okazji jubileuszu siedemdziesięciolecia urodzin prof. Jana Dekana — zabytkoznawcy.

Jozef Vicel *päťdesiatročný* (Jozef Vicel — pięćdziesięciolecie), s. 2, 1 ilustr. Nota jubileuszowa z okazji 50 urodzin J. Vicela — przedstawiciela środowiska konserwatorskiego na Słowacji.

ARTYKUŁY

O. M a k ý š, *Dom číslo 136 v Borskom Petri* (Dom nr 136 w Borskom Petri), ss. 31-33, 5 ilustr. Artykuł z cyklu konkursu młodzieżowego „Drzewo życia”. Społeczne akcje na rzecz ochrony zabytków (również krajobrazu kulturowego i przyrody). Opis działań przy rekonstrukcji zabytkowej chalupy drewnianej.

Z. P a u l l n i o v á, *Lesná železnica* (Leśna kolejka), ss. 33-34, 5 ilustr. Materiał z konkursu młodzieżowego „Drzewo życia”.

Przywrócenie do życia starej kolejki wąskotorowej, która przestała działać w 1982 r. Ciekawy przykład ochrony zabytków techniki.

E. K r á l' o v á, *Výchova ku kultúrnemu dedičstvu* (Wychowanie dla dziedzictwa kulturowego), ss. 35-39, 12 ilustr. Artykuł poświęcony jest roli kształcenia młodzieży i uczulenia jej na problemy ochrony dziedzictwa kulturowego.

J. G r e g o r o v á, *Príspevok k poznaniu stredovekej Trnavy* (Przyczynek do poznania średniowiecznej Trnavy), ss. 40-41, 4 ilustr. Studium urbanistyczno-architektoniczne. Prezentacja niektórych wybranych obiektów średniowiecznego centrum.

P. F a b i a n, *Obnova meštianskeho domu v Banskej Štiavnici* (Odnova kamienicy mieszczańskiej w Bańskiej Szcawnicy), ss. 42-44, 4 ilustr. Kolejny artykuł z cyklu konkursu młodzieżowego „Drzewo życia” przedstawia prace grupy młodzieży w Bańskiej Szcawnicy.

J. K u b a ě k, *Záchrana železničných technických pamiatok v Bratislave* (Ochrona zabytków kolejnictwa w Bratisławie), ss. 44-45, 6 ilustr. Społeczne działania przy remoncie zabytkowych parowozów.

J. J a b l o n i c k ý, *Stefánikova mohyla na Bradle* (Mogila Sztefanika na Bradle), ss. 46-47, 3 ilustr. Opieka nad grobem generała z I wojny światowej M. R. Sztefanika — prace społeczne, projekt pomnika.

D. T e s á k, *Sanácia vlhkého muriva* (Sanacja wilgotnego muru), s. 48. Artykuł dotyczy problemu osuszania murów.

Zeszyt 4, stron 48, ilustracje

JUBILEUSZ

Pamätník československej štátnosti (Pomnik czechosłowackiej państwowości), s. 2 oraz 44, 1 ilustr. Odsłonięcie w dniu 22 października 1988 r. pomnika M. R. Sztefanika — bohatera z czasów kształtowania się państwowości czechosłowackiej po I wojnie światowej.

ARTYKUŁY

K. H o d a s, *70 rokov od vzniku inštitucionálnej pamiatkovej starostlivosťi na Slovensku* (70 rocznica powstania instytucjonalizowanej opieki nad zabytkami na Słowacji), ss. 3-4. Artykuł historyczny o tworzeniu się instytucjonalnej ochrony zabytków na Słowacji. Przedstawienie dekretu władz z 1918 r.

K. F a b i n i, *Reštaurovanie kultúrnych pamiatok z hl'adiska nových predpisov* (Restauracja zabytków z punktu widzenia nowych przepisów), ss. 5-6, 2 ilustr. Artykuł porusza kwestie wykonawstwa prac restauratorskich na terenie Słowacji. Przygotowanie projektu restauracji, a także jego zatwierdzenie przez organy administracji.

G. Š á l e ž á k o v á, *Reštaurovanie kultúrnych pamiatok v SSR v osemdesiatych rokoch* (Restauracja zabytków kultury w latach osiemdziesiątych na terenie Słowackiej Republiki Socjalistycznej), ss. 7-11, 10 ilustr. Artykuł przedstawia prace wykonane w Kraskowie — malarstwo ścienne, Uliczkiej Kriwej — ikona, Bardejowie — rzeźba, Landaku — rzeźba drewniana Piety z kościoła Św. Mikołaja, Lewoczy — epitafium rodziny Eiklerów, Roźniawie — malarstwo tablicowe, Bańskiej Szcawnicy — kamienne mieszczańskie. Słup morowy. W tych dwu ostatnich przykładach wymieniony jest udział Pracowni Konserwacji Zabytków z Polski jako wykonawcy.

Ako ďalej... (Co dalej...), ss. 12-13, 1 ilustr. Wywiad z dyrektorem Sztatnych restauratorskich atelierow dr. Franciszkiem Farkaszem. Perspektywy rozwoju przedsiębiorstwa.

M. T o g n e r, *Reštaurátorský ateliér v Levoči* (Pracownia konserwatorska w Lewoczy), ss. 13-16, 8 ilustr. Omówienie działalności pracowni konserwatorskiej w Lewoczy. Prace prowadzone są zarówno przy konserwacji architektury, jak i malarstwa. Omówienie ciekawszych dokonania.

M. J a n o v s k á, *O práci v Oblastnom ateliéri ŠRA v Levoči* (O pracy rejonowej pracowni konserwatorskiej Sztatnych restauratorskich atelierow w Lewoczy), ss. 17-19, 6 ilustr. Omówienie prac prowadzonych przez pracownię w Lewoczy. Działalność pracowni konserwacji malarstwa, kamienia, rzeźby polichromowanej, drewna.

K. K o s o v á, *K problematike diferencovaného prístupu pri spracováni odbornej reštaurátorskej dokumentácie*. (O różnych podejściach do problemu dokumentacji konserwatorskiej), s. 20-21, 1 ilustr. Artykuł przedstawia problemy dokumentacji konserwatorskiej. Badania obiektu, odnotowanie poszczególnych faz procesu konserwatorskiego.

M. S l i v k o v á, *V galérii P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši* (W galerii P. M. Bohunia w Liptowskim Mikuluszu), ss. 22-23, 3 ilustr. Omówienie działalności pracowni konserwatorskiej

w galerii Bohunia w Liptowskim Mikulaszu — prace przy restauracji rzeźby i malarstwa barokowego.

Z. K a r a s o v á, *Imrich Steindl* (Imrich Steindl), ss. 24-25, 3 ilustr., streszczenie w języku angielskim. Artykuł poświęcony znanemu architektowi i konserwatorowi zabytków urodzonemu przed 150 laty w Budapeszcie.

F. E l i a s, *Čaká nás náročná práca* (Czeka nas trudna praca), ss. 26-27, 3 ilustr. Artykuł przekrojowy z okazji założenia przed trzydziestu laty wojewódzkiego Instytutu Ochrony Zabytków i Przyrody w Bańskiej Bystrzycy.

Zeszyt 5, stron 48, ilustracje

JUBILEUSZE

A. T o m a š á k o v á, *Ján Štefanec* (1903-1989), (Jan Sztefanec 1903-1989), s. 2, 1 ilustr. Notka poświęcona pamięci architekta i konserwatora zabytków J. Sztefanca.

INFORMACJE

V. M a r k o v i č, *Pamiatková starostlivosť v okrese Prešova* (Opieka nad zabytkami w województwie Preszow), s. 3, 3 ilustr. Informacja o wystawie zorganizowanej w Preszowie — ciekawe przykłady prac konserwatorskich.

M. M a x a, *Zivot v historických mestech* (Życie w historycznych miastach), s. 4, 1 ilustr. Informacja na temat dwóch imprez naukowych zorganizowanych w Pradze w 1989 r. na temat roli centrum w miastach historycznych we współpracy z urbanistami RFN. Ciekawa wystawa fotogramów z 24 miast historycznych Niemiec.

ARTYKUŁY

P. B r t k o, *Sút'až na pamiatkovú obnovu národnej kultúrnej pamiatky Devín — slovanské hradisko* (Konkurs na rewaloryzację zabytku kultury narodowej Dewin — grodzisko słowiańskie), ss. 5-10, 17 ilustr. Omówienie architektoniczno-urbanistycznego konkursu na rewaloryzację zabytku kultury narodowej Dewina. Uwzględnienie walorów krajobrazowych, przeznaczenia dla ruchu turystycznego, a przede wszystkim wartości zabytkowej ruin. Zachowanie układu przestrzennego.

D. T e s á k, *Úloha ŠUPS pri obnove nuhnuteľných kultúrnych pamiatok* (Zadania ŠUPS przy odnowie nieruchomych zabytków kultury), s. 11. Artykuł poświęcony jest działalności Sztatnego urzędu pamiatkowej starostliwości. Problemy organizacyjne i ekonomiczne.

E. K r a l o v á, *Povrchové úpravy pamiatok z pohľadu vedy* (Prace przy elewacjach z punktu widzenia naukowego), ss. 12-15, 8 ilustr. Autorka zwraca uwagę na bardzo istotny element prac przy elewacjach architektury (tynki, kolorystyka). Ogromne znaczenie tych działań dla końcowego efektu całości prac konserwatorskich i restauratorskich. Problemy technologiczne i estetyczne. Konieczność prac dokumentacyjnych.

J. B a k o, *Stavebná fyzika a rekonštrukcia historických objektov* (Fizyka budowlana i rekonstrukcja zabytkowych obiektów), ss. 15-17, 4 ilustr. Problemy związane z rekonstrukcją obiektów zabytkowych — warunki klimatyczne wewnątrz obiektu, biokorozja, wykwit soli itp. Omówienie ciekawszych przykładów związanych ze stabilizacją warunków klimatycznych np. w kościele w Bardejowie.

J. M a l g o t, *Geotechnické zabezpečovanie stability niektorých hradov na Slovensku* (Geotechniczna stabilizacja niektórych zamków na Słowacji), ss. 18-20, 8 ilustr. Przedstawienie problemów związanych z usytuowaniem niektórych zamków na wysokich skarpach. Przykłady takie jak Orawski zamek, Dewin.

J. M r á z, *Voda, statika a ochrana pamiatok*. (Woda, statyka a ochrona zabytków), ss. 21-22, 5 ilustr. Problemy zabezpieczenia obiektów przed niszczeniem na skutek działania wody. Przykłady degradacji obiektu — kościół Św. Jana w Liptowskim Janie.

I. C e b e c a u e r, K. B a y e r, T. B a y e r o v á, *Fixácia poškodených omietok v dominikánskom kostole v Košiciach* (Umozczenie uszkodzonych tynków w kościele dominikańskim w Koszycach), ss. 23-25, 4 ilustr. Prezentacja technicznego zabezpieczenia i umocnienia zniszczonych tynków. Zastosowanie poliuretanów. Przedstawienie kolejnych faz działania i omówienie wyników.

B. H l o š k a, *Osvetlenie pešej zóny v Trnave* (Oświetlenie strefy dla pieszych w Trnawie), ss. 25-27, 4 ilustr. Rola strefy dla pieszych w układzie urbanistycznym miasta. Omówienie realizacji oświetlenia w centrum historycznego miasta w Trnawie.

S. Š l a c h t a, *Emil Belluš (k 90. výročiu narodenia)*, (Emil Belluš — z okazji 90 rocznicy urodzin), ss. 28-29, 6 ilustr. Artykuł poświęcony jest działalności architekta Bellusza (1899-1980). Omówienie prac w Bratysławie i innych miastach Słowacji.

Zeszyt 6, stron 48, ilustracje

JUBILEUSZE

I. R e g u l i, *Ďalší päťdesiatnik ing. arch. Štefan Šlachta* (Kolejny pięćdziesięciolatek inż. arch. Stefan Szlachta), s. 2, 1 ilustr. Notka z okazji jubileuszu architekta S. Szlachty.

INFORMACJE

Výstava v Trenčín (Wystawa w Trenczynie), s. 3, 1 ilustr. Krótka notka o wystawie poświęconej przeszłości i dniu dzisiejszemu Trenczyna.

J. L i p t a y, *Spomienka na profesora Emanuela Hrušku* (Wspomnienie o prof. Emanuela Hruszce), s. 3, 1 ilustr. Notatka o wybitnym działaczu ICOMOS w związku z jego śmiercią. *Zomrel Jozef Vicel* (Zmarł Józef Vicel), s. 4, 1 ilustr. Nekrolog arch. Jozefa Vicela — działacza ochrony zabytków na Słowacji.

ARTYKUŁY

P. G á l, *Súbory ľudovej architektúry v štruktúre a obraze krajiny* (Zespoły architektury ludowej w strukturze krajobrazu), ss. 5-7, 5 ilustr. Problemy ruralistyki i krajobrazu kulturowego Słowacji. Przekształcenia krajobrazu spowodowane uprzemysłowieniem, a także zmianami norm estetycznych i kulturowych. Ochrona budownictwa drewnianego.

Z. L i p t a y o v á, *Rekonštrukcia objektov ľudovej architektúry — predpoklad ich zachovania* (Rekonstrukcja obiektów architektury ludowej warunkiem ich zachowania), ss. 8-10, 7 ilustr. Artykuł przedstawia kwestie ochrony architektury ludowej na terenie skansenów i poza nimi.

J. D o l e j š l, *Súbory ľudovej architektúry v regiónoch Slovenska a ich rekreačné využitie v oblasti Čertov-Lazy pod Makytou* (Zespoły architektury ludowej na terenie Słowacji i ich wykorzystanie dla celów rekreacyjnych na przykładzie regionu Czeretów-Lazy pod Makytą), ss. 10-13, 8 ilustr. Przedstawienie obiektów architektury ludowej na Słowacji (mapka), a także omówienie możliwości ich funkcjonalnego wykorzystania dla celów turystycznych.

A. K o v a r o v á, *Myjavské kopanice* (Budownictwo Myjawy), ss. 14-15, 7 ilustr. Problemy zachowania ludowej architektury Myjawy — miasteczka o ciekawej unikalnej zabudowie.

P. R e p k a, *Ľudové staviteľstvo pod Magurou* (Budownictwo ludowe pod Magurą), ss. 16-18, 9 ilustr. Analiza poszczególnych typów budownictwa ludowego na przykładzie Magury.

J. F u r d í k, *Ošľadnica-Závozy* (Oszczadnica-Zawozy), ss. 19-21, 5 ilustr. streszczenie w języku angielskim. Ochrona zabytkowej architektury ludowej i układu ruralistycznego na przykładzie Oszczadnicy.

opracowała Magdalena Gumkowska